

De Halte: op-stap naar conflicthantering

Even halt houden in de Halte...

*Een praktijkvoorbeeld van
BuBaO De Vinderij Type 3 (Lokeren)*

1. Wij zijn wij?

- ➡ BUBaO De Vinderij is een deel van...

Zorg-en onderwijsgroep De Hagewinde

De Zorg- en onderwijsgroep De Hagewinde in Lokeren:

3 organisaties → 450 medewerkers

- Buitengewoon Basisonderwijs
 - De Vinderij type 1 en type 2
 - De Vinderij type 3
- Buitengewoon Secundair Onderwijs
 - De Karwij
- Multifunctioneel centrum voor behandeling en begeleiding

BUBAO DE VINDERIJ: WIE ZIJN WE?

Opdrachtsverklaring:

Kinderen en jongeren in een moeilijke opvoedingssituatie
bij hun groei naar volwaardige burgers
op maat en zorgzaam ondersteunen en
hun rechtmatige plaats in de samenleving
al doende afdwingen.

1.

BUBAO DE VINDERIJ: WIE ZIJN WE ?

Buitengewoon BasisOnderwijs

- **Kleuterschool**

- 4 klassen

- Geïntegreerde werking

- **Twée afdelingen lagere school:**

- GES-klassen (9 klassen lagere school waarvan 3 projectklassen)

- ASS-klassen (10 klassen lagere school waarvan 2 projectklassen)

GON-begeleiding in basisonderwijs én secundair onderwijs

KENMERKEN VAN DE LEERLINGPOPULATIE

- Diagnoses:

- Kinderen met gedrags- en/of emotionele problemen:

ODD, CD, AD(H)D, Gilles de la Tourette, kinderen met een hechtingsstoornis,...

- Kinderen met een autismespectrumstoornis

⇒ Vaak in combinatie met andere problematieken zoals leerstoornissen, dyspraxie, cognitieve moeilijkheden,...

KENMERKEN VAN DE LEERLINGPOPULATIE

- Leervorderingen:
 - Grote variëteit
 - Op vlak van schools presteren
 - Op vlak van IQ (range van 62 naar 120)
 - 1 schooljaar staat niet gelijk aan 1 leerjaar
 - Aparte werking voor kinderen met beperkte en/of geblokkeerde cognitieve mogelijkheden in de *projectklassen*

Ervaringsgericht

Focus op functionele kennis

Beperkte of geblokkeerde cognitieve mogelijkheden door de ernst van de gedrags-problemen/ de autismespectrumstoornis en/of comorbide problematieken

ALGEMENE KENMERKEN VAN DE DOELGROEP

- Zijn extra kwetsbaar
- Hebben extra nood aan succeservaring
- Denken vaak toch weer te mislukken
- Belangrijk dat ze weten waarom ze iets moeten leren
- Nood aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie (ondanks het aantrekken en afstoten)
- Moeten duidelijk het gevoel krijgen dat ze aanvaard worden ondanks het storend gedrag
- Elk kind is uniek

2. Achtergronden...visies

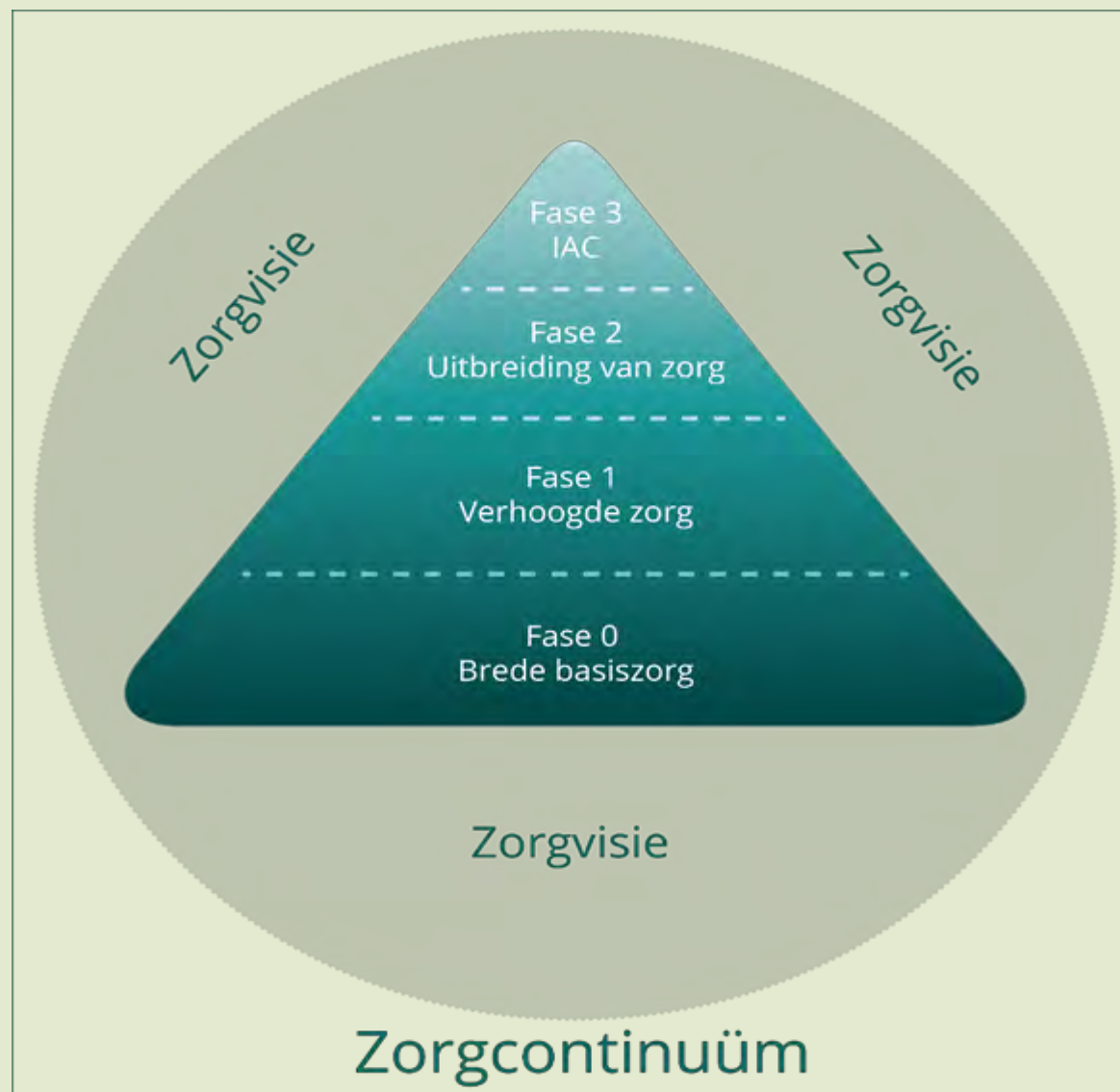
THEORETISCHE ACHTERGRONDEN

Orthodidactisch &
orthopedagogisch
basisklimaat

HGW

Dösen

LSCI

Orthodidactisch orthopedagogisch basisklimaat

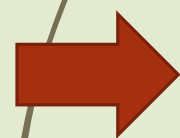

Orthopedagogisch klimaat

Onze basis...

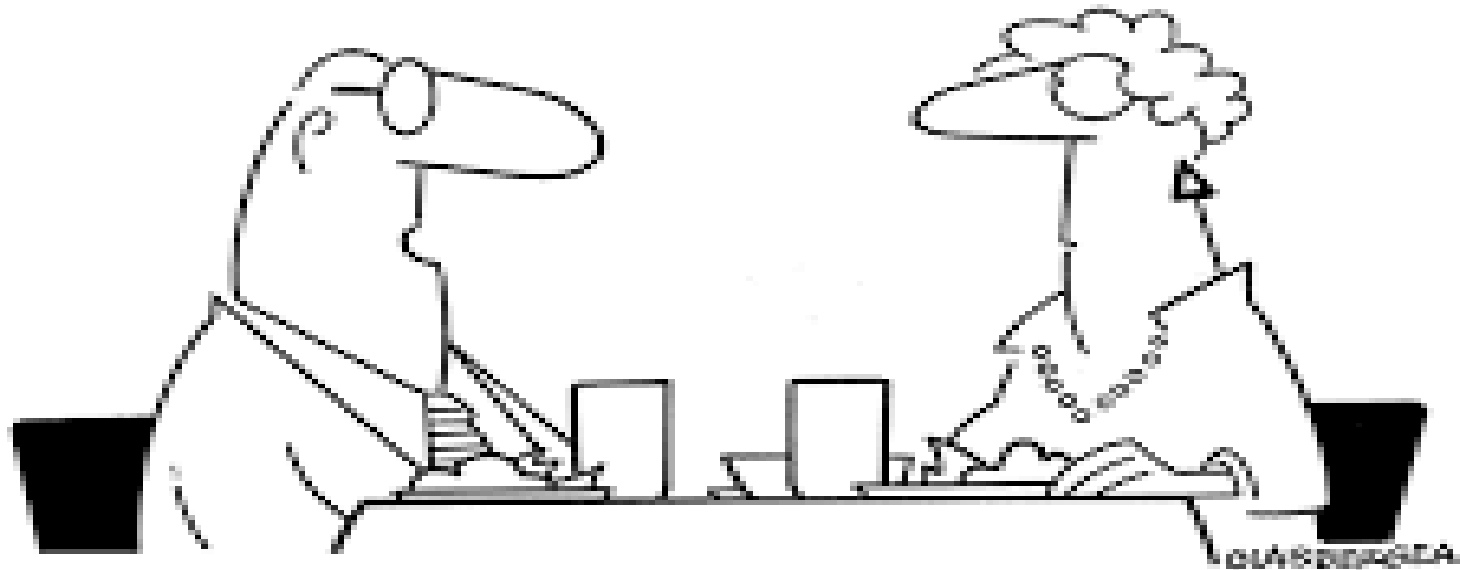
- Een veilige leeromgeving
 - Houvast en rust
 - Helende functie
 - Verbondenheid
- Extra aandacht voor de relatie kind-leerkracht

Met het oog op *welbevinden en betrokkenheid* van onze leerlingen

Welbevinden - betrokkenheid

© Randy Glasbergen
glasbergen.com

"I was in a good mood once, but
I couldn't find any practical use for it."

Houvast en rust

- Kinderen moeten weten wat van hen verwacht wordt.
- Duidelijke afspraken bieden houvast.
- Vrijheid en keuzemogelijkheden die de kinderen aankunnen, moeten ze ook aangeboden krijgen.

Hoe vertaalt zich dit in de praktijk?

- Werkhuisje, 'schutten', rustige stoel, ...
- Klasafspraken, reglement, consequente aanpak
- Leerlingenraad
- Onthaal steeds bij de eigen klasleerkracht
-

Helende functie

- Als het kind zijn problemen toont, dan brengt het iets van zichzelf met een onderliggende boodschap/hulpvraag.
- Het is belangrijk deze boodschap/hulpvraag te 'horen' bij het begeleiden van het kind.

Hoe vertaalt zich dit in de praktijk?

- leerlinggesprekken met leerkracht, Halte-begeleider, ...
- klasgesprekken
- communicatie met ouders en externe partners
- verder kijken dan het louter waarneembare gedrag
- ...

Verbondenheid

- Dit houdt in dat er wederzijdse afhankelijkheid, dat er een band is.
- Bij veel van onze kinderen merken we een gebrek aan verbondenheid.
- Werkt preventief ten aanzien van delinquent gedrag.

Hoe vertaalt zich dit in de praktijk?

- positieve ingesteldheid
- nieuwe kansen, elke dag opnieuw
- uitdagende activiteiten
- klasoverstijgende activiteiten
- ...

Relatie kind - leerkracht

- veel kinderen met storende en ontgoochelende ervaringen op vlak van relatievorming.
- Het kind moet zijn angsten en ongenoegens kunnen tonen om zo het vertrouwen terug te laten groeien.
- We bouwen een positieve relatie op zodat de kinderen zich veilig en aanvaard voelen.

Hoe vertaalt dit zich in de praktijk?

- geduldige, tolerante, respectvolle maar tevens structuur-biedende houding
- Nadruk op het positieve
- Activiteiten waar gewerkt wordt aan het relationele, emotionele en sociale ontwikkeling zoals Sherborne, Rots & Water, Equicoaching,...

Rots en Water

- Psychofysieke training
- Emoties/frustraties worden vaak nog eerder fysiek dan emotioneel geuit.
- Weerbaarheid begint bij beheersing van eigen driften.
- Driften tot kracht maken.
- Met als **doel**: ontwikkeling van sociale competenties, het voorkomen en aanpakken van pesten, weerbaarheid en seksueel geweld.

2 keuzes (waarbij de ene keuze niet beter is dan de andere)

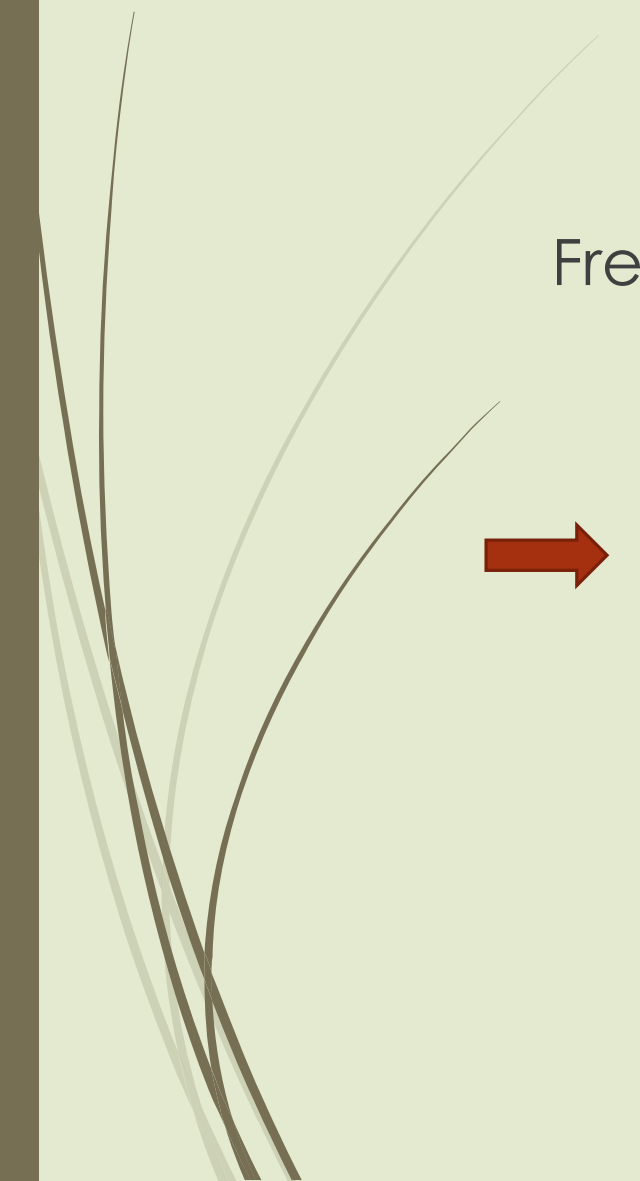
R O T S	W A T E R
☯ Zelfvertrouwen ☯ Doelgericht ☯ Denken aan jezelf ☯ Zelfbeheersing ☯ Weten wat je wilt ☯ Staàn voor je mening ☯ Durven & Doen	☯ Aardig zijn ☯ Hulpvaardig ☯ Denken aan een ander ☯ Contact maken ☯ Creatief zijn ☯ Flexibel ☯ Luisteren

© SAMEN IN CONTACT

Oriëntatie in de tijd

Frequentie, tijdsduur, ...van activiteiten duiden.

Hoe vertaalt dit zich in de praktijk?

- Gebruik time-timer, daglijn, weekschema,...
- Duidelijk afgelijnde werksessies

Oriëntatie in de ruimte

De ruimte zo inrichten dat het duidelijk is wat er verwacht wordt.

Hoe vertaalt dit zich in de praktijk?

- Afgebakende speelruimtes
- Gebruik van werkhuisjes
- Schutten
- Aparte bankjes
- Praktijklokalen
- Denkstoel, witte stip, ...

Leermiddelen en materiaal

We gaan op zoek naar die leermaterialen die aantrekkelijk én functioneel zijn.

Hoe vertaalt dit zich in de praktijk?

- Hulpmiddeltjes: reminders, tafelkaart, ZRM, ...
- Uitstappen
- Doe-activiteiten

Leerinhouden en leervormen

We gaan op zoek naar die leerinhouden die aantrekkelijk, op maat van het kind en functioneel zijn (cf. SEO en Leren leren).

Hoe vertaalt dit zich in de praktijk

- ▀ Individueel curriculum
- ▀ Handboeken, maar...
- ▀ Klasoverstijgende niveaugroepen
- ▀ Didactische werkvormen: instructie-, interactie-, opdracht-, samenwerkings-, spelvormen
- ▀ Contractwerk, tutor-lezen, hoekenwerk, coöperatieve werkvormen,
- ▀ Testing op maat van het kind

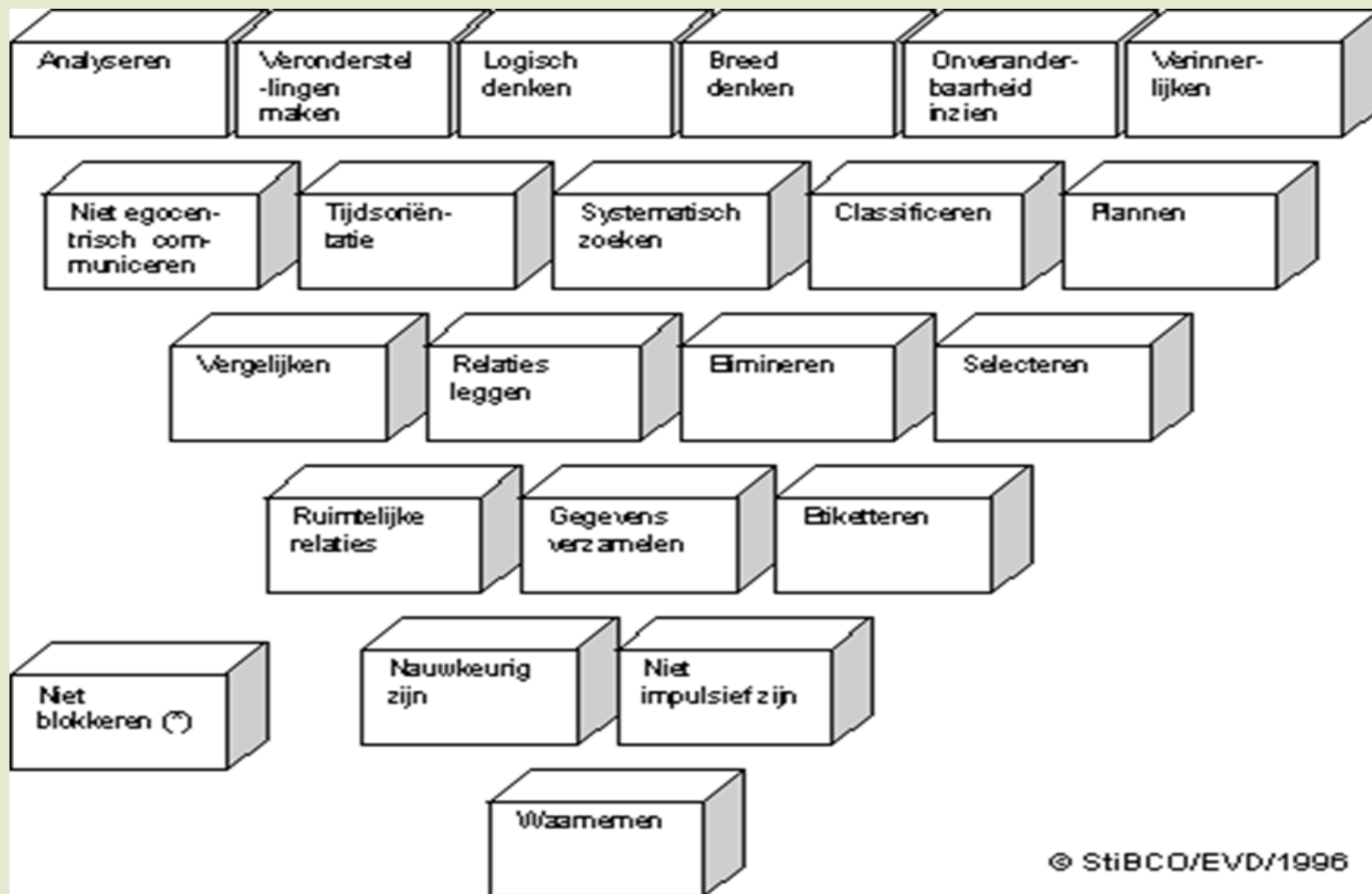
Sociaal Emotionele Ontwikkeling

- **Op schoolniveau:**
 - Maandthema's
- **Op groepsniveau:**
 - Groepsactiviteiten
- **Op individueel niveau:**
 - GPS: 60 items onder 6 categorieën, nl
 - Werkhoudingsproblemen
 - Persoonlijkheidsproblemen: ivm zelfbeeld
 - Problematische sociale communicatie
 - Algemene relatieproblemen
 - Oppositioneel-agressief gedrag
 - Psychopathologische problemen

Leren leren

Inzetten
op
cognitieve
functies

Handelingsgericht Werken (HGW)

1. Onderwijsbehoeften van de leerling staan centraal
2. Het gaat om afstemming en wisselwerking
3. De leerkracht doet ertoe
4. Positieve aspecten zijn van groot belang
5. We werken constructief samen
6. Ons handelen is doelgericht
7. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant

LSCI

- **Life Space Crisis Intervention (LSCI)**
is een verbale interventiemethode
om crisissituaties om te buigen tot leermomenten.

- De reacties van het kind
tijdens de crisissituatie worden gebruikt om
 - > gedrag te veranderen
 - > zelfvertrouwen te vergroten
 - > angst te verminderen
 - > begrip en inzicht in het eigen gedrag
 - > de eigen gevoelens en die van anderen te verhogen.

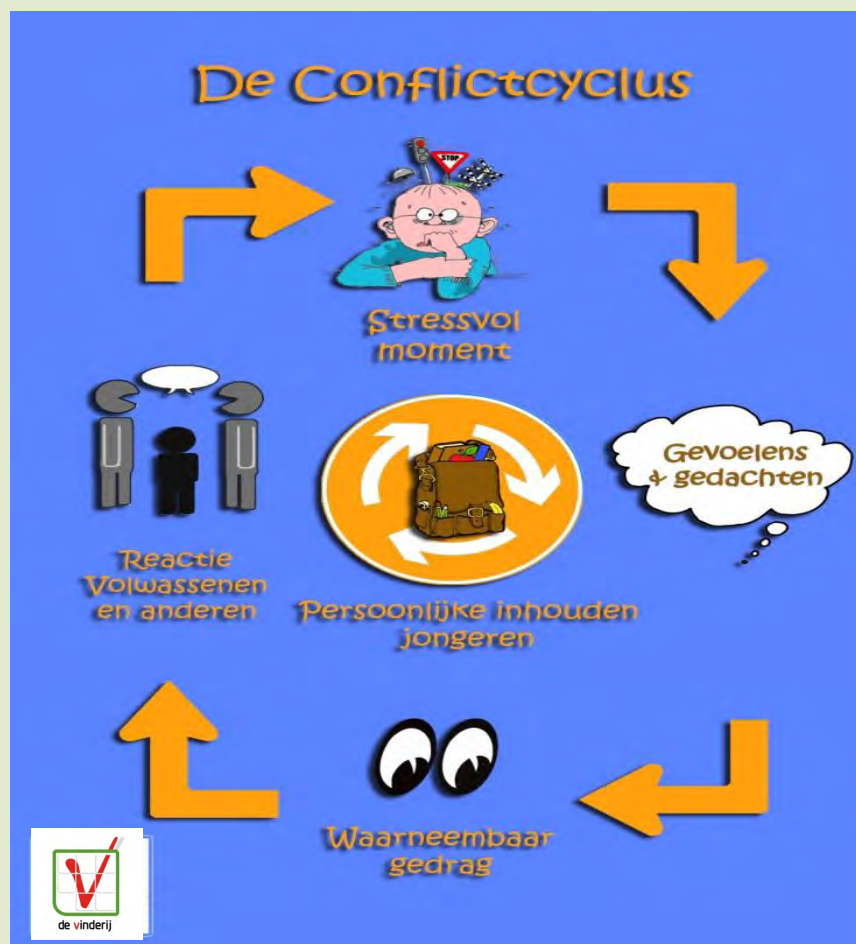

LSCI

- LSCI is gebaseerd op het geloof dat praten met jongeren in crisissituaties
 - de kernredenen voor hun gedragsproblemen onthullen
 - hen inzicht bijbrengt
 - leidt tot de ontwikkeling van meer aangepast gedrag dat gegeneraliseerd kan worden naar andere settings.

LSCI

Bij LSCI wordt vertrokken vanuit de conflictcyclus:

Dösen

- Discrepantie tussen cognitieve en emotionele ontwikkelingsniveau
- Dösen onderscheidt 5 fasen in zijn model:

3. Conflictantering binnen de school

Conflicthantering

Om gedragsproblemen te verminderen en hanteerbaar te maken, moeten de kinderen zicht krijgen op hun eigen emotionaliteit, impulsiviteit en agressie.

Fases van de conflicthantering

- Om deze aanpak kracht bij te zetten, werken we met mogelijke fases in de hantering van het conflict binnen BuBaO De Vinderij type 3.
 - Kinderen krijgen met deze methode verantwoordelijkheid: ze bepalen mede of ze al dan niet overgaan naar een volgende fase of juist terugvloeien in een vorige fase.
-

CONFLICTHANTERING

Stappenplan met verschillende fases

- Fase 1: het persoonlijk appel
- Fase 2: de fase van time-out
 - In de klas: denkstoel, stip, rustig plekje...
 - Extern: De Halte
- Fase 3: Isolatie
- Fase 4: Time-out periode

Fase 1: Persoonlijk appel

- Een leerling stelt negatief gedrag
- ⇒ leerling wordt hier 1 of meer keer op aangesproken.
- ⇒ De bedoeling is dat het negatieve gedrag stopt

Hoe pakken we fase 1 aan ?

- *Het kind aanspreken met zijn naam*
- *Het gewenste gedrag benoemen*
- *Gemaakte afspraken op een gebiedende, maar stimulerende manier herhalen*
- *De sanctie wordt benoemd bij het niet inwilligen van de opmerking (zonder te dreigen)*

Fase 2: de fase van time-out

- Onder de fase van time-out verstaan we een verwijdering uit het conflict.
 - Het gedrag van het kind beïnvloedt zijn functioneren negatief of maakt de groep onrustig of onveilig, en daarom wordt het kind even apart gezet.
 - Je kunt overgaan tot een time-out als de eerste fase (het persoonlijk appel) geen resultaat oplevert en het kind probleemgedrag blijft vertonen.

Welke mogelijkheden?

➤ Fase 2a: interne time-out

- Buitenspelplaatsing, verwijzing naar denkstoel, witte stip, ...

⇒ *In de situatie waar het gedrag zich voordoet*

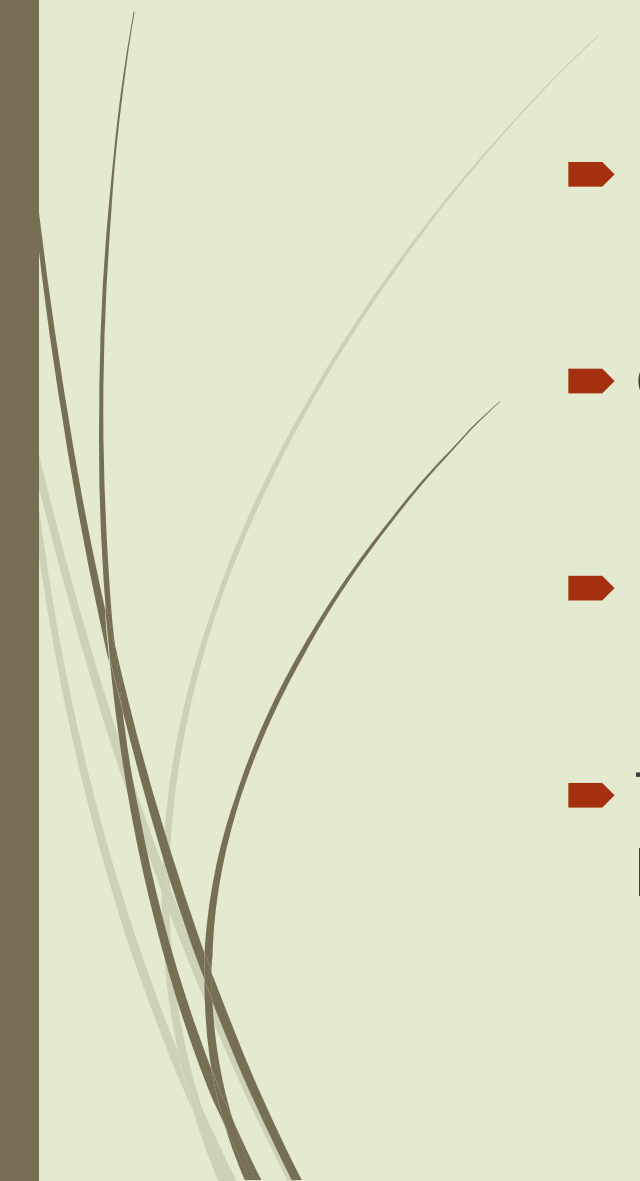
➤ Fase 2b: externe time-out

- Verwijzing naar de Halte
- Verwijzing naar de verdeelklas of andere klas

⇒ *Buiten de situatie waar het gedrag zich voordoet*

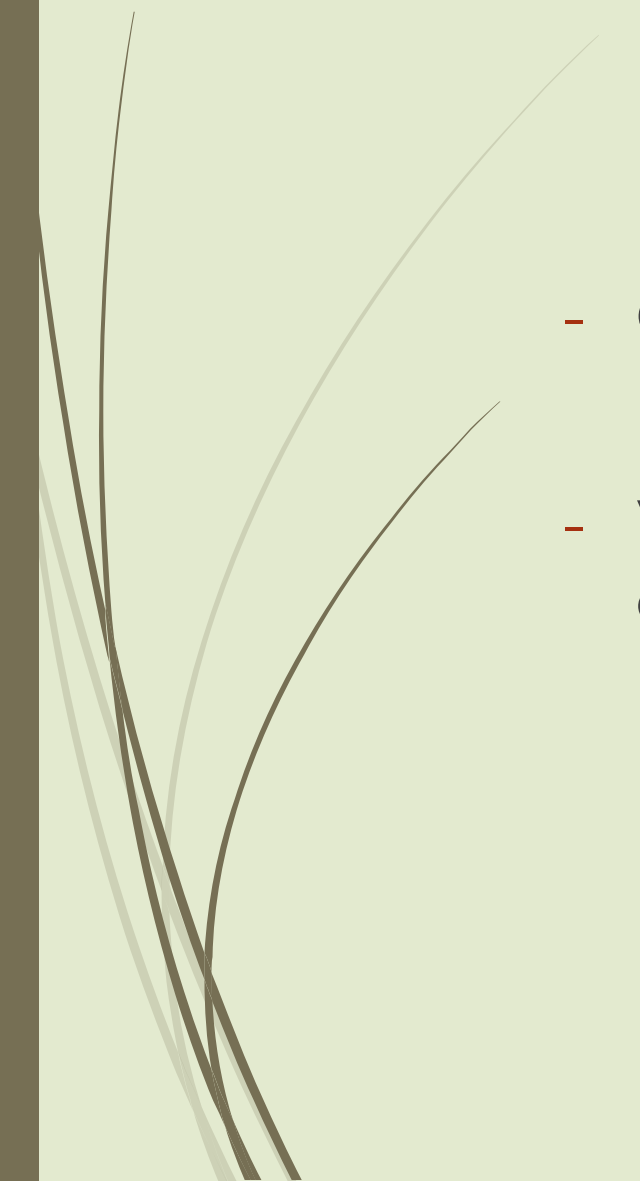

Hoe pakken we fase 2 aan?

- Rustige en duidelijke taal spreken
 - Concrete verwijzing
 - Duidelijkheid naar tijdsduur scheppen
 - Terugkeer naar de groep/herstel voorbereiden met de leerling.
-

ONTSTAAN VAN DE HALTE

- Gegroeid door de jaren heen
 - Vanuit noodzaak aan pedagogisch middel om met conflicten om te gaan
-

De HALTE:

externe time-out in onze school

- Dit is een klaslokaal waar standaard geen kinderen aanwezig zijn, maar waar kinderen terechtkunnen om even tot rust te komen na een conflict.
- Het is een apart ingericht klaslokaal dat onder toezicht staat van een Haltebegeleider.

DE HALTE

- De Halte als opvanglokaal
 - Crisis tussen leerlingen onderling of probleem tussen leerling - leerkracht
 - Rustplaats bij moeilijkheden (op initiatief van leerkracht of kind)

WANNEER KOMT EEN LEERLING IN DE HALTE?

- **Ter preventie van escalerende situatie**
 - Op initiatief van begeleider of kind
- **bij ernstige gedragsproblemen**
 - ernstige verbale en/of fysieke agressie naar kinderen en/of volwassenen (scheldpartijen, gevechten)
 - weigergedrag in de klas dat na verschillende aanmoedigingen niet hanteerbaar kan worden gemaakt
 - onophoudelijk en doelbewust storend gedrag van een kind in de groep (allerlei geluiden maken, luidop hinderlijke opmerkingen maken)
 - vernielzucht.

DOEL VAN VERBLIJF IN DE HALTE

-
- Leerling uit stressvolle situatie halen
 - Bezinnen over het gedrag
 - Inzien van eigen aandeel bij problemen en het verwoorden ervan
 - Het zoeken naar een probleemoplossing
 - Aanleren van alternatief gedrag

VERLOOP VAN EEN HALTEBEZOEK

Afspraken in de Halte

Ik wacht tot de meester mij
een plaats geeft.

Ik ga op mijn stoel zitten.

In de halte ben ik stil.

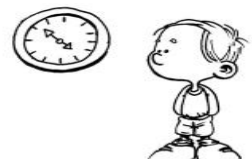
Er is geen agressie in de halte.

Ik kom tot rust
(maak een tekening/werkje/puzzel/ ...)

De meester bepaalt wanneer
ik terug naar de klas mag.

INVULLING VAN EEN HALTEBEZOEK

Rustmoment

Werkmoment

Gespreksmoment

Denkmoment

- Er worden denkblaadjes aangeboden als hulpmiddel om stil te staan bij een voorbije moeilijke situatie
 - *Wat deed ik verkeerd?*
 - *Had ik een probleem met mezelf ?*
 - *Had ik een probleem met een ander (kind of juf of meester, ...)?*
 - *Waar deed het probleem zich voor?*
 - *Hoe ga ik nu verder? Wat kan ik doen om het goed te maken?*

Ik had een probleem

Met ...

Alleen...

Waar stelde het probleem zich?

Waar?

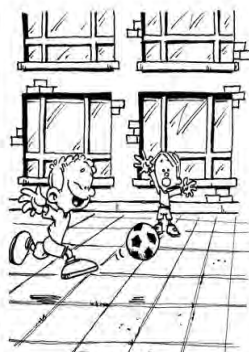
Op de bus

Thuis

In de rij

Op de
speelplaats

In de klas

In het
zwembad

In de turnzaal

Op uitstap

Ergens
anders

Wat deed ik juist verkeerd?

Ik heb niet
gezwegen
wanneer
dat moest

Ik gaf antwoord
zonder mijn vinger
op te steken

Ik bleef niet zitten
op mijn stoel

Ik stond niet mooi in de rij

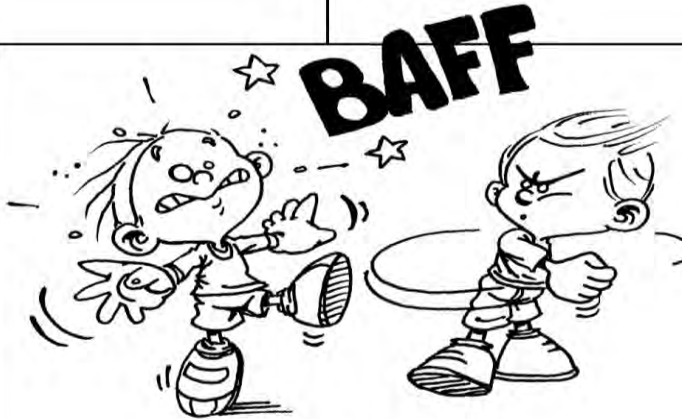
Ik heb niet goed
geluisterd naar
mijn leerkracht

Ik at iets in de
klas toen het
niet mocht

Ik heb ruzie gemaakt

Ik heb gevochten

Ik heb opzettelijk
iets stuk gemaakt

Ik heb iets gestolen

Hoe kan ik het goedmaken?

Hoe kan ik het goedmaken?

Ik bied mijn
excuses aan

Ik maak een
extra taak

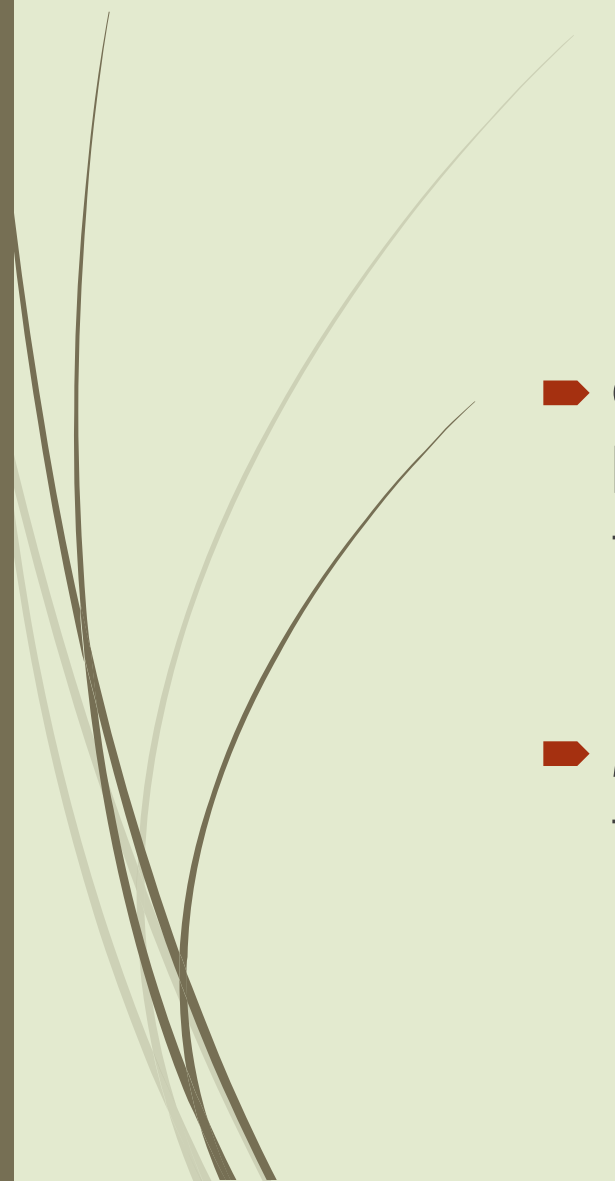
Ik herstel
de schade

Ik geef het gestolen
voorwerp terug

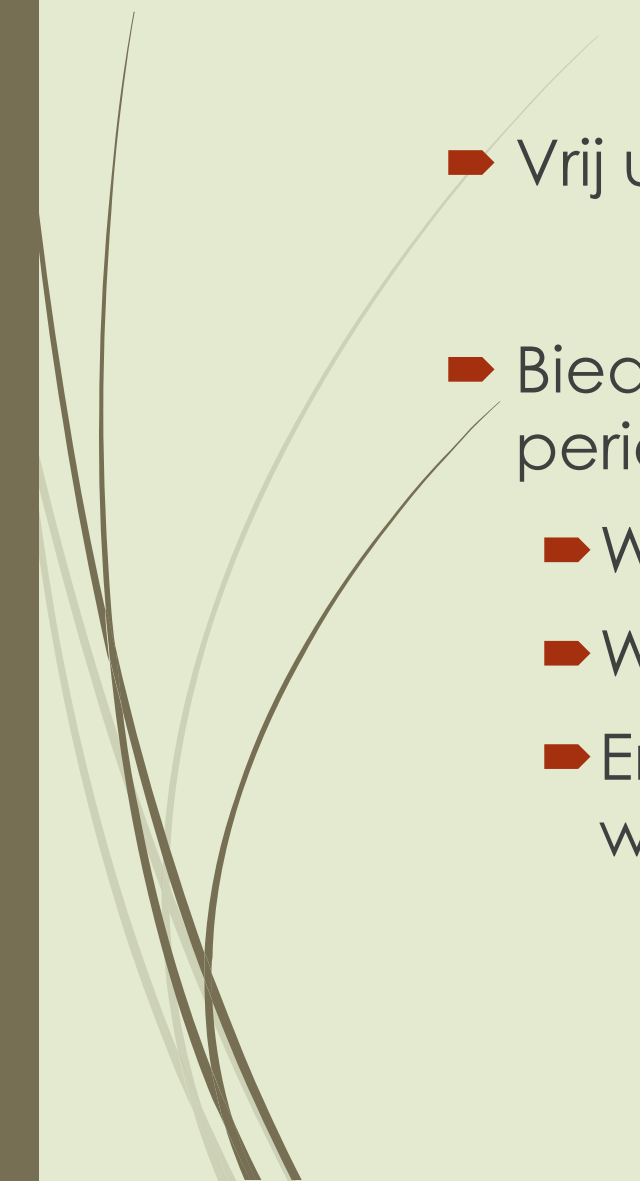

DUUR VAN EEN HALTEBEZOEK

-
- Gemiddeld twintig minuten, al wordt dit uiteraard per kind en per situatie bekeken. Na die tijd keert het kind terug naar de groep, indien haalbaar.
 - Mogelijkheid tot schorsen in de Halte nav ernstige fysieke agressie, weglopen, ed.

REGISTRATIE VAN DE HALTE

- Vrij uitvoerige registratie, terug te vinden in het IHP.
 - Biedt de mogelijkheid om Haltebezoeken over een langere periode te evalueren.
 - Waar loopt het vaak mis?
 - Wanneer?
 - En wat kunnen hieruit leren (welke aanpassingen kunnen we doen)?
-

Doelmatig handelen

- Teamwork is een noodzaak
- We werken preventief: basisklimaat
- We handelen met een concreet doel voor ogen.
- We bieden fysieke nabijheid/ of afwezigheid
- We benoemen het ongewenste gedrag
- We leren gewenst gedrag aan
- We leren omgaan met grenzen
- We bieden nieuwe perspectieven aan.

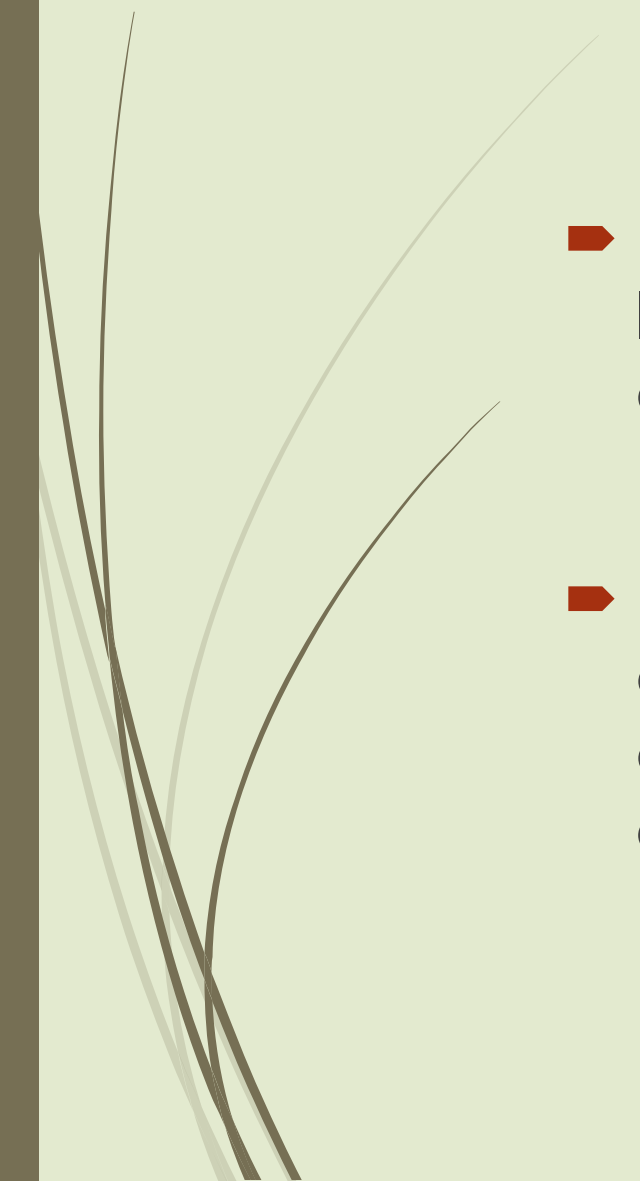

Heel concreet

- Duidelijke haalbare afspraken maken (talig en met picto's)
- De afspraken laten herhalen of op picto's aantonen
- Zoveel mogelijk positief bekrachtigen bij goed gedrag
- Het kind zelf nooit afkeuren, wel het negatief gedrag

Eenduidige aanpak

-
- Het beoogde doel is om de kinderen met hun gedrag te leren omgaan op zo'n manier dat het henzelf en anderen niet schaadt.
 - Hierbij is het belangrijk om aandacht te besteden aan de communicatie van de gemaakte afspraken tussen de verschillende betrokkenen en te streven naar een eenduidige aanpak.

Fase 3: Isolatie

- onmiddellijke verwijdering uit het conflict met totale afzondering van aandacht.
- uiterste vorm van externe time-out: het kind wordt afgezonderd in een prikkelarme ruimte als andere time-outs onvoldoende blijken als 'rustplaats'.
- veilige ruimte (zonder de aanwezigheid van materialen en met videobewaking) waar het kind zich verbaal en fysiek kan ontladen zonder dat men zichzelf of anderen pijn doet, materiaal vernielt of de omgeving hindert.

Fase 3: Isolatie

- Enkel in samenspraak met de orthopedagoge van de school.
- Zo kort mogelijk.
- Ouders worden telefonisch of schriftelijk op de hoogte gebracht.
- Na isolatiegebruik wordt altijd nog een periode in de Halte doorgemaakt volgens dezelfde procedure.

Hoe pakken fase 3 aan?

- Via persoons- en teamgerichte veiligheidstechnieken wordt een kind naar de isolatieruimte gebracht .
- Er zijn steeds twee begeleiders. 1 Begeleider voert het woord en vertelt wat er gebeurt.
- Er is videocontrole
- Het isolatiegebruik wordt zo kort mogelijk gehouden.
- Terugkeer naar De Halte wordt voorbereid.

PTV-technieken

- Vanuit een houding van geweldloze weerbaarheid: dialoog, vertrouwen en samenwerking ipv autoriteit, dwang en straf.
- Streefdoel is geweld vermijden.
- Veiligheid en humaniteit van beide partijen staan voorop.
- De gevolgen van een incident worden beperkt door een kind met een team onder controle te houden, te verplaatsen en eventueel achter te laten.

Fase 4: Langdurige time-out

- verwijdering uit de groep voor een langere periode, maar daarom niet definitief.
- Wanneer het aanhoudende crisisgedrag van het kind niet langer hanteerbaar is in de groep.
- Wanneer het kind niet meer instaat is om onderwijs te volgen
- Mogelijkheden:
 - Schorsing in de halte
 - Verwijzing naar kinderpsychiatrische setting
 - Samenwerking met Tou (MFC)
 - Zorgboerderij

Tou: Tijdelijke Ondersteuningsunit

- Leerlingen die op school in een vastgelopen situatie terechtgekomen zijn, worden door de tijdelijke ondersteuningsunit van het MFC ondersteund om de situatie terug werkbaar te maken
 - Ze kunnen even afstand nemen, nadenken over hun gedrag
 - De overgang wordt mee ondersteund
-

FREQUENTIE

- Fase 1 komt bij de leerlingen voortdurend voor
- Fase 2a voor een groot aantal leerlingen frequent, fase 2b voor een groot aantal leerlingen frequent.
- Fase 3 beperkt
- Fase 4 uitzonderlijk

Uitbreiding van de zorg

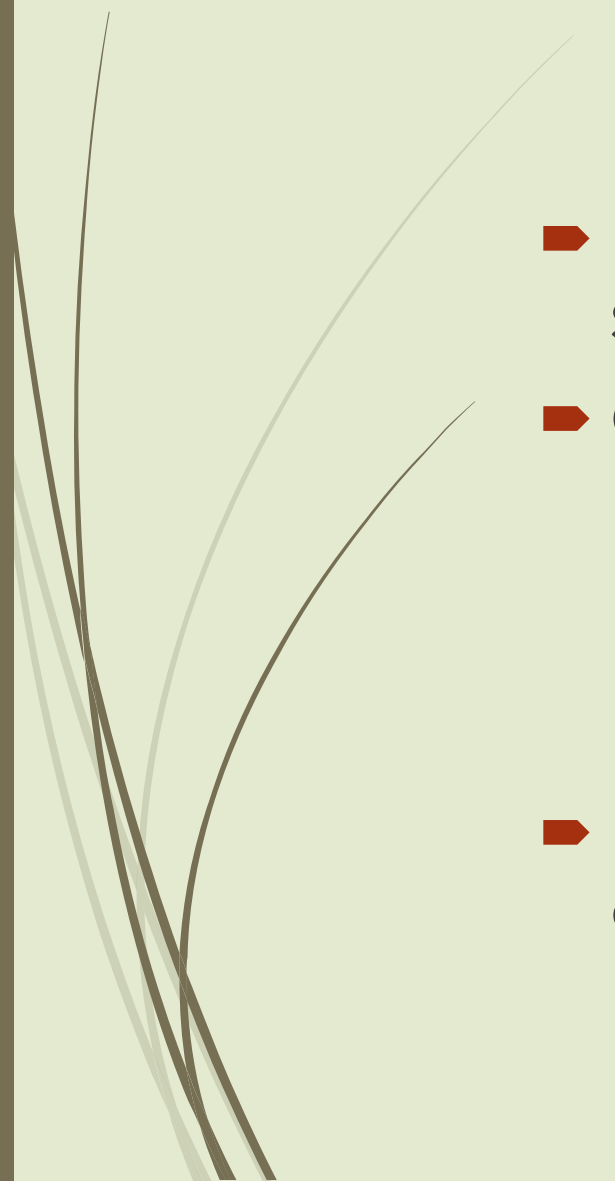
Grigri

Equicoaching

Extra LSCI-gesprekken bij vertrouwensleerkracht/
leerlingbegeleider

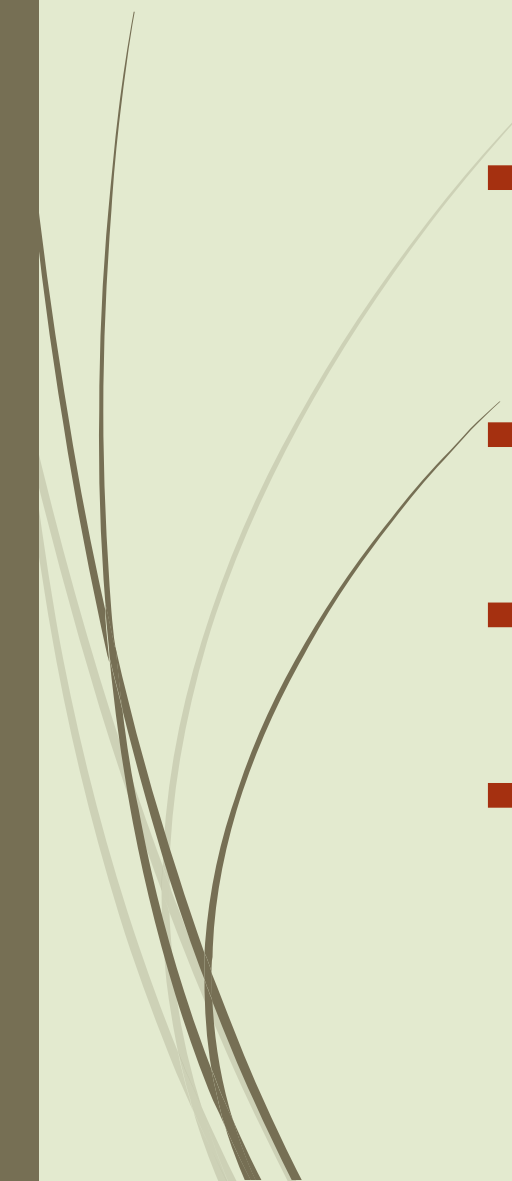
Grigri

- Bij behoefte aan een langdurige begeleiding om het school-lopen haalbaar te maken.
- Ondersteuning van de leerling
 - in de klas
 - buiten de klas
 - onderweg naar school
- Er wordt steeds rekening gehouden met de noden van de leerling

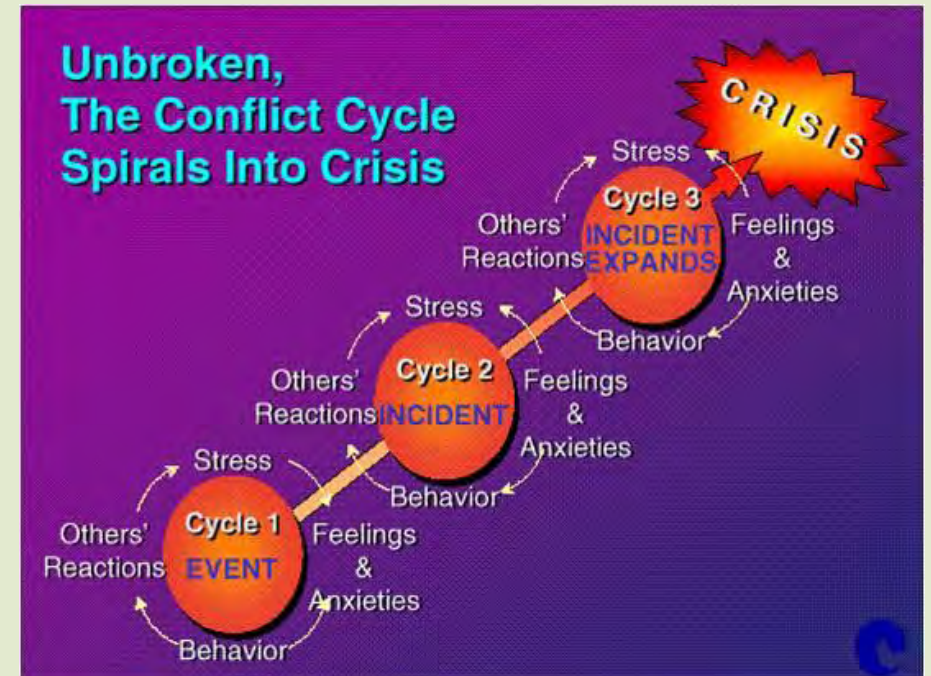

Equicoaching

- Bij equicoaching leren de kinderen zichzelf en de invloed van hun gedrag op de omgeving beter kennen door het omgaan met een paard.
- Het paard fungeert als barometer voor het denken, voelen en doen.
- De sessies verlopen onder de begeleiding van een ervaren equicoach.
- Belang van transfer.

- Een gebeurtenis lokt stress uit bij een kind, wat aanleiding geeft tot gevoelens en angst.
- Daarop volgt gedrag, vaak negatief gedrag wat op zijn beurt (negatieve) reacties van anderen uitlokt, die weer als een bron van stress kunnen worden ervaren. Als deze conflictcyclus verschillende keren na elkaar wordt doorlopen komt men in een crisis terecht.
 - Deze kinderen belanden in de halte

LSCI-gesprekken

- De meeste jongeren met problemen willen hun verhaal vertellen, maar missen de nodige vaardigheden en vertrouwen.
 - De gesprekken zijn wekelijks ingepland
 - De haltebegeleider houdt een LSCI-gesprek nav een concreet incident

EEN NIEUWE LEI ...

- Heel belangrijk dat de band terug hersteld wordt. (gesprek, knuffel...)
- LSCI-gesprekken
- Het gedrag is afgekeurd
- De leerling kan opnieuw starten

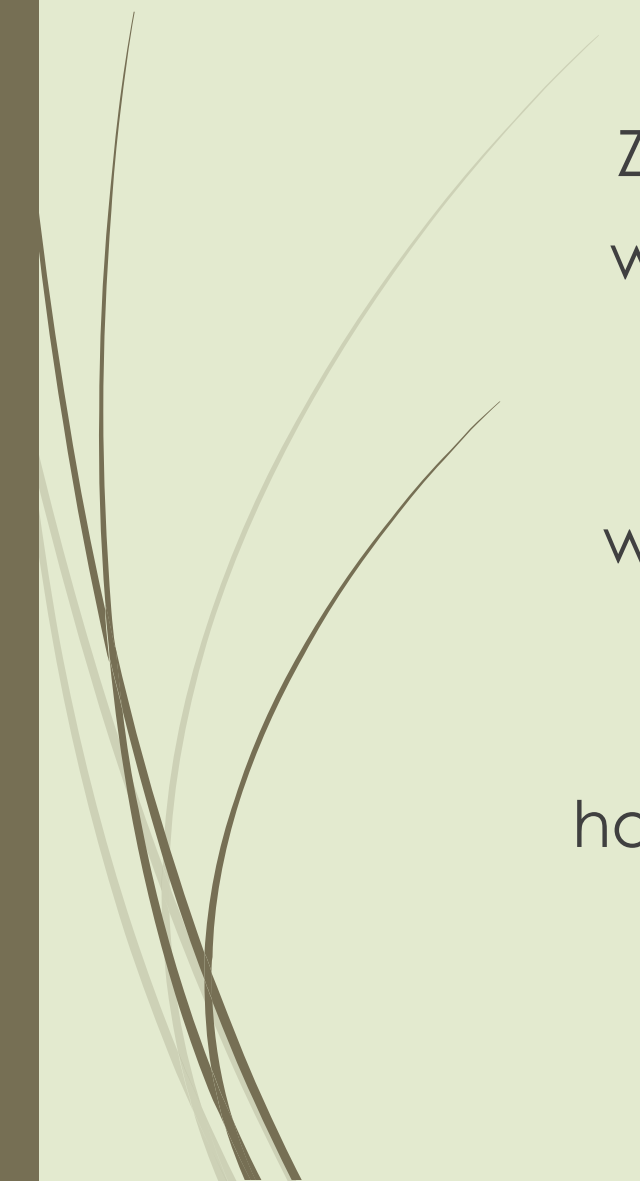

Ze zullen niet onthouden
wat we gezegd hebben.

Ze zullen zelfs niet
onthouden
wat we gedaan hebben.

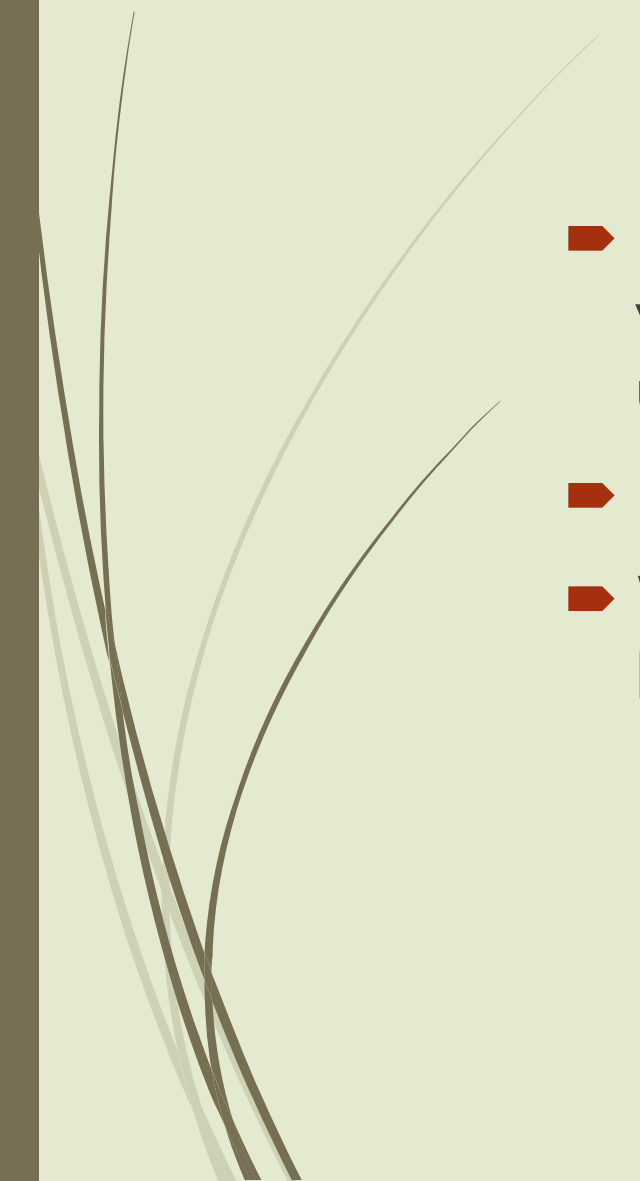
Maar ze zullen nooit
vergeten
hoe we hen deden voelen.

(Maya Angelou)

Steeds op zoek...

- Dit is de manier waarop we nu werken, maar we worden steeds geconfronteerd met nieuwe uitdagingen.
 - Het is een schets... een voorbeeld...
 - We hopen dat we op deze manier onze kinderen kunnen helpen om hun eigen grenzen te leren kennen.
-

VRAGEN?

Contactgegevens

- Joris Van De Velde, leerkracht binnen de projectwerking
- Lien Van Den Driessche, ortho van de projectklassen én ASS-team
- Frieda Goorix, directie van De Vinderij type 3

Adres: Bleekmeersstraat 17a 9160 Lokeren 09/3375270

www.devinderij.be